

Handläggare
Ulrika Kvartoft Kruså
Telefon: 08-508 28 935**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2025-08-26, p.17

Detaljplan för Hjorthagskransen i Norra Djurgårdsstaden i stadsdelen Hjorthagen

Remiss från stadsbyggnadskontoret S-Dp 2021-14449

Förvaltningens förslag till beslut

1. I det fortsatta planarbetet behöver det säkerställas att skadelindrande åtgärder avseende naturmiljön samt nyplantering av träd och annan vegetation genomförs.
2. I det fortsatta planarbetet bör det utredas om möjlighet finns till dagvattenåtgärder för de takdelar där avsteg från åtgärdsnivån föreslås.
3. I det fortsatta planarbetet bör mer detaljerade dagvattenutredningar för kvartersmarken utföras.
4. Lägenheterna utmed Gasverksvägen bör göras genomgående för att undvika trafikbullerstörningar för boende.
5. Eventuellt lågfrekvent buller från fartyg i Energihamnen bör beaktas vid val av fasader och fönster i projekteringen av kvarteret Villebrådet och kvarteret Rådjursstigen.
6. Justera beslutet omedelbart

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN) har från stadsbyggnadsnämnden fått rubricerat förslag till detaljplan för synpunkter. Detaljplanen syftar till att tillföra bebyggelse för cirka 200 bostäder, idrott, centrum, förskola och kontor med utgångspunkt i platsens natur- och kulturmiljövärden.

I det miljö- och hälsounderlag som miljöförvaltningen har tagit fram för detaljplanen lyfte förvaltningen naturvärden, ekosystemtjänster, ljudkvalitet, dagvatten, skyfall samt markföroreningar som de viktigaste miljö- och hälsofrågorna att beakta i planarbetet. Miljöförvaltningen anser att alla dessa frågor har beaktats i planarbetet. Naturmiljö, markföroreningar, dagvatten samt buller kommer att behöva studeras mer i detalj i den fortsatta planeringen och genomförandet.

Att påverka den värdefulla naturmiljön så lite som möjligt har varit en viktig förutsättning under hela planarbetet. Trots detta kommer

det att ske en negativ påverkan på en värdefull naturmiljö. För att denna påverkan inte ska få för stora konsekvenser för den lokala naturmiljön samt för spridningssambanden för ek så är det enligt miljöförvaltningen av stor vikt att de skadelindrande åtgärderna samt nyplanteringen av träd och annan vegetation som föreslås i planhandlingarna genomförs. Miljöförvaltningen delar bedömningen i konsekvensbedömningen för naturmiljö att ekbiotoperna i Hjorthagskransen har mycket höga bevarandevärden som kvalificerar sig för ett varaktigt skydd t.ex. i form av biotopskyddsområde. Detta gäller särskilt de värdefulla naturområdena som i naturvärdesinventeringen omnämns som naturvärdesobjekt 1, 2, 4, 15 och 16. Långsiktigt skydd är viktigt för kontinuiteten i ekmiljöerna mellan Norra och Södra Djurgården.

Markföroreningsfrågan är enligt miljöförvaltningen tillräckligt utredd till samrådet av planen. Miljöförvaltningen instämmer i de förslag som beskrivs i planhandlingarna på ytterligare behov av utredningar och undersökningar i det fortsatta planarbetet samt genomförandet.

I det fortsatta planarbetet bör det utredas om möjlighet till dagvattenåtgärder finns för de takdelar där avsteg från åtgärdsnivån föreslås, för att i största möjliga mån undvika avsteg. I det fortsatta planarbetet kommer det att behövas mer detaljerade dagvattenutredningar för kvartersmarken.

Då lägenheterna mot Gasverksvägen får höga bullernivåer upp mot 59 dBA, vilket är nära riktvärdet 60 dBA, bör dessa lägenheter enligt miljöförvaltningen utföras genomgående. Förvaltningen instämmer med det som står i bullerutredningen om att eventuellt lågfrekvent buller från fartyg i Energihamnen bör beaktas vid val av fasader och fönster i projekteringen av kvarteret Villebrådet och kvarteret Rådjursstigen.

Miljöförvaltningen instämmer med förslaget i bullerutredningen till planen att bostäder som ligger i nära anslutning till idrottsplatsen i kvarteret Ljusbågen samt kvarteret Jägmästarplan bör planeras så att minst hälften av bostadsrummen orienteras bort från idrottsplatsen. Förvaltningen instämmer också i det som står i bullerutredningen om att val av fönster, fasad och uteluftsdon bör göras med hänsyn till idrottsbullret vid hus med fasad mot idrottsplatsen.

Bakgrund

Miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN) har från stadsbyggnadsnämnden fått rubricerat förslag till detaljplan för synpunkter. Detaljplanen syftar till att tillföra bebyggelse för cirka 200 bostäder, idrott, centrum, förskola och kontor med utgångspunkt i platsens natur- och kulturmiljövärden. Bebyggelsen är utspridd utmed Hjorthagsberget och placerad för att utläsningen av

den karaktäristiska gröna krans som omger berget ska vara fortsatt avläsbar.

Planområdet består till stor del av naturmark med höga ekologiska värden. En förutsättning i planeringen är att hantera värdefull natur i området. Placering av bebyggelse har gjorts på ett sätt som undviker större påverkan på de områden som innehar de högsta värdena och de träd som ingår i eksambandet mellan Norra och Södra Djurgården. Naturmarken ska värnas och den offentliga miljön ska stärkas med nya gångkopplingar och upprustning av befintliga målpunkter och parkytor. Planen syftar till att bevara grönområden genom planläggning som park och natur, samt genom skyddsbestämmelser. Syftet är att skapa en sammanhängande park- och rekreationsmiljö.

Planförslag

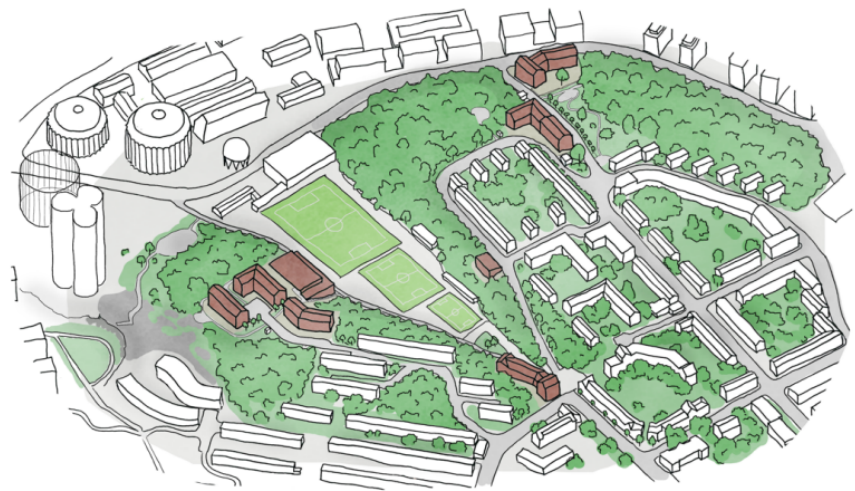

Illustration som visar föreslagna bebyggelse i rödbrunt. Illustrationen visar föreslagna volymer och placeringar, bebyggelsens gestaltning kommer att utvecklas inför detaljplanens granskning. Källa: Stadsbyggnadskontoret, 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

I det miljö- och hälsounderlag som miljöförvaltningen har tagit fram för detaljplanen lyfte förvaltningen naturvärden, ekosystemtjänster, ljudkvalitet, dagvatten, skyfall samt markföroreningar som de viktigaste miljö- och hälsofrågorna att beakta i planarbetet. Miljöförvaltningen anser att alla dessa frågor har beaktats i planarbetet. Naturmiljö, markföroreningar, dagvatten samt buller kommer att behöva studeras mer i detalj i den fortsatta planeringen och genomförandet.

Natur

Att påverka den värdefulla naturmiljön så lite som möjligt har varit en viktig förutsättning under hela planarbetet. Det har enligt miljöförvaltningen skett ett gediget arbete tillsammans med ekologisk kompetens med att anpassa bebyggelsen efter naturmiljön på platsen och att minimera intrång i de delar med högst naturvärde.

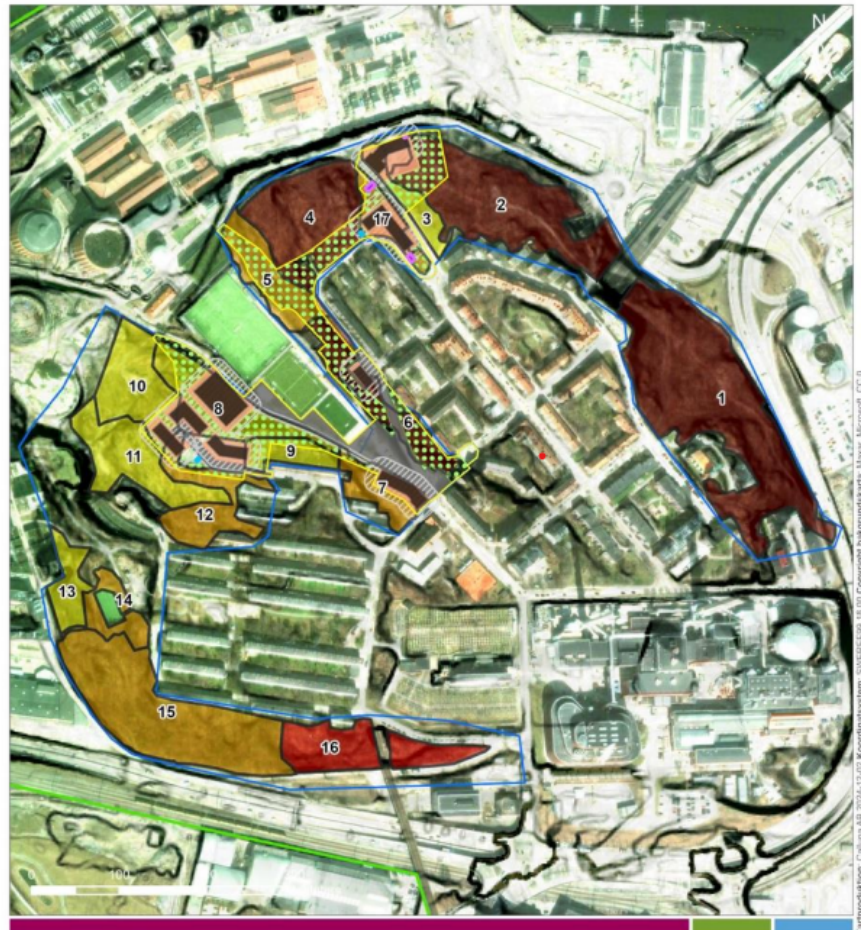
Trots detta kommer det att ske en negativ påverkan på en värdefull naturmiljö. För att denna påverkan inte ska få för stora konsekvenser för den lokala naturmiljön samt för spridnings-sambanden för ek, så är det enligt miljöförvaltningen av stor vikt att de skadelindrande åtgärderna samt nyplanteringen av träd och annan vegetation som föreslås i planhandlingarna genomförs. De skadelindrande åtgärderna som föreslås är naturvårdsröjande åtgärder i igenväxande ljusberoende ekbiotoper, juridiskt skydd i exploateringsavtal och detaljplan för specifika träd, samt trädskyddsåtgärder under byggtid.

Miljöförvaltningen delar bedömningen i konsekvensbedömningen för naturmiljö att ekbiotoperna i Hjorthagskransen har mycket höga bevarandevärden som kvalificerar sig för ett varaktigt skydd. Detta gäller särskilt de värdefulla naturområdena som i naturvärdesinventeringen omnämns som naturvärdesobjekt 1, 2, 4, 15 och 16 (se bild nedan från naturvärdesinventeringen). Långsiktigt skydd är viktigt för kontinuiteten i ekmiljöerna mellan Norra och Södra Djurgården.

Miljöförvaltningens bedömer att området kan skyddas som ett biotopskyddsområde för biotoptypen ”mark med mycket gamla träd”. Ett alternativ är att skydda området som ett litet naturreservat där rekreativa värden kan vägas in tillsammans med natur- och kulturvärden.

TECKENFÖRKLARING:

 Nationalstadsparken	 Breddning av gata	 1 Högsta naturvärde
 Bedömningsområde	 Kvartermark	 2 Høgt naturvärde
 Detaljplanegräns	 Park	 3 Påtagligt naturvärde
 Byggnad	 Hiss	 4 Visst naturvärde
 Byggnad buffer 14m	 Teknikrum	
 Gata	 Naturvärdesobjekt SIS Standard 2014	

Hjorthagskransen utgörs av en värdefull naturmiljö bestående främst av olika skogsbiotoper som domineras av ek eller ädellöv med visst inslag av triviallöf och tall. Skogsområdena utgörs av både slutna täta skogar, lundar, mer glesa skogar och trädmiljöer i anslutning till bebyggelse och hållmarker.

Det som främst karaktäriserar naturmiljön är ekskogarna med god åldersspridning med naturligt åldrande träd och ett stort inslag av död ved. Området har en rik insektsfauna, bland annat har arten bredbandad ekbarkbock påträffats inom området. Området ligger dessutom nära Nationalstadsparken med dess kärnområden med ekbiotoper och har ett strategiskt läge i eksambandet mellan Norra och Södra Djurgården.

Den tillkommande bebyggelsen har anpassats efter identifierade naturvärden inom planområdet, men bebyggelsen kommer trots detta att innebära ett intrång i naturmiljön, bland annat kommer ett flertal träd att behöva fällas och markförhållandena kommer att

ändras. Inga särskilt skyddsvärda träd berörs av fällning, men runt 22 naturvärdesträd kommer att behöva avverkas till följd av planförslaget. Spridningsmöjligheterna för vedlevande insekter försämras men enligt planens konsekvensbedömning för naturmiljö inte till den grad att det får betydande konsekvenser för spridningssambandet i ett större sammanhang. Enligt konsekvensbedömningen är den förändring av livsmiljöer och spridningsfunktioner som förmodas ske inom Hjorthagskransen till följd av detaljplanen (inklusive de skadelindrande åtagandena) inte så omfattande att den medför en kännbar negativ konsekvens för populationer av arter i Nationalstadsparken. De negativa konsekvenserna för biologisk mångfald och livsmiljöer bedöms främst vara lokala. Planförslaget bedöms inte utlösa förbud enligt artskyddsförordningen avseende fåglar och fladdermöss, vilka har inventerats i området. Planförslaget innebär enligt konsekvensbedömningen för naturmiljö måttliga negativa konsekvenser för naturmiljön.

I detaljplaneprocessen har exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret arbetat med skadelindring, dels genom att minimera påverkan genom minskad omfattning av exploatering och anpassad lokalisering, dels genom att föreslå praktiska skadelindrande åtgärder. De skadelindrande åtgärder som exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret gjort åtaganden eller utfästelser om har vägts in i konsekvensbedömningen och sammanställts för att användas för fortsatt precisering i systemhandling och vid beslut om kompensationsåtgärder samt uppföljning. Utöver detta föreslås nyplantering av träd och annan vegetation för att på lång sikt bidra till att upprätthålla livsmiljöer och spridningssamband.

Markföroreningar

Markfrågan är enligt miljöförvaltningen tillräckligt utredd till samrådet av planen.

Föroreningar i jord med halter över Storstadsspecifika riktvärden har påträffats i cirka 70 % av jordproverna. Styrande föroreningar som gör att halter överstiger riktvärden utgörs främst av arsenik, bly och PAH-H i yttlig jord. Föroreningarna har påträffats främst på ett djup som är mindre än 1 meter under markytan.

På platser för byggnation kommer stora delar av marken att schaktas bort i och med grundläggningen, vilket innebär att föroreningar i jorden kommer att avlägsnas. I park- och rekreatiomsområden kommer det att behöva genomföras åtgärder på platser där förändringar planeras, till exempel där det skapas platser för lek eller utsikt. Föreslagna åtgärder är schaktsanering eller övertäckning med rena massor. Övertäckning bedöms generellt som

mest kostnadseffektivt, men inte lämpligt överallt på grund av varierande markförhållanden.

Miljöförvaltningen instämmer i de förslag på ytterligare behov av utredningar och undersökningar i det fortsatta planarbetet samt genomförandet som föreslås i planhandlingarna:

- Detaljerade miljötekniska undersökningar krävs för att fastställa förorenade områdets omfattning i marken.
- Fördjupad riskbedömning kopplad till hälsorisker och påverkan på naturvärden.
- Åtgärdsutredning med konkreta åtgärdsförslag baserade på faktisk föroreningssituation.
- Genomförande av riskvärdering där föreslagna åtgärder utvärderas mot åtgärds mål, hållbarhet, naturhänsyn och genomförbarhet m.m.

Dagvatten

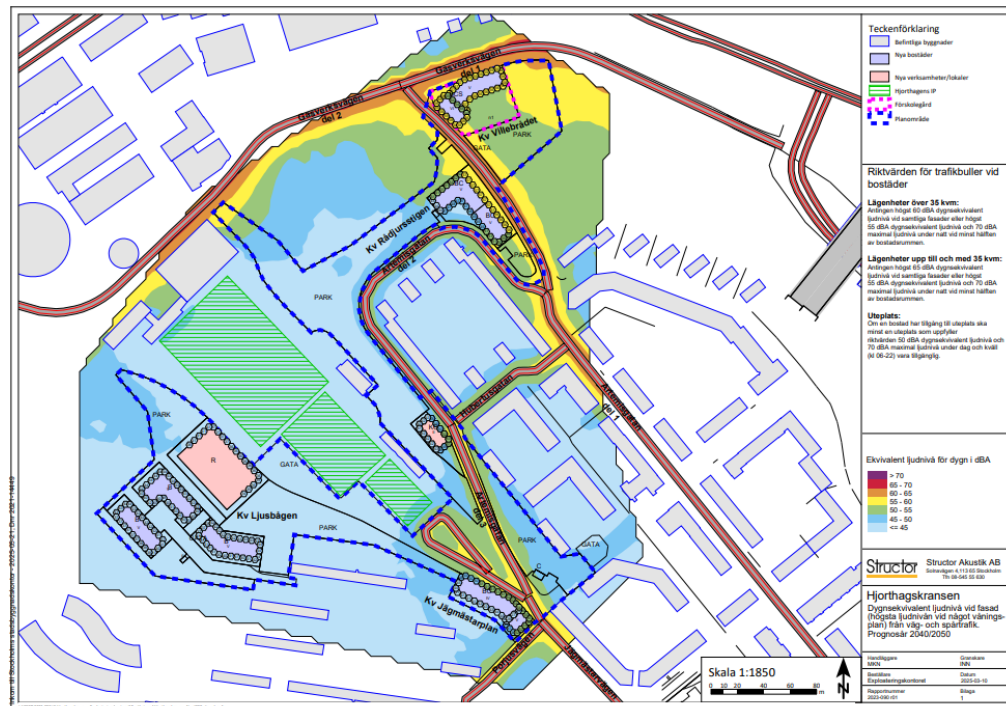
Med föreslagna dagvattenåtgärder som växtbäddar och skelettjordar följer föreslagen exploatering inom Hjorthagskransen intentionerna i stadens dagvattenstrategi och uppfyller till stor del Stockholms stads åtgärdsnivå för dagvatten. Avsteg från åtgärdsnivån föreslås för en mindre andel av takytorna vid fastigheten vid Jägmästarplan.

I det fortsatta planarbetet bör det utredas om det finns möjlighet till dagvattenlösningar som exempelvis gröna tak på de takdelar där avsteg från åtgärdsnivån nu föreslås, för att i största möjliga mån undvika avsteg.

I det fortsatta planarbetet kommer det att behövas mer detaljerade dagvattenutredningar för kvartersmarken.

Buller

Ljudnivån vid bostadsfasad blir enligt bullerutredningen till planen som högst 59 dBA dygnsekvivalent ljudnivå från trafik. Det innebär att Trafikbullerförordningens riktvärde, 60 dBA för lägenheter över 35 kvm och 65 dBA för lägenheter under 35 kvm, klaras vid samtliga planerade bostäder. Då lägenheterna mot Gasverksvägen (se bild nedan från bullerutredningen för planen) får höga bullernivåer upp mot 59 dBA, vilket är nära riktvärdet 60 dBA, anser miljöförvaltningen att dessa lägenheter bör utformas genomgående för att undvika trafikbullerstörningar för boende.

Drygt 500 meter sydöst om kvarteret Villebrådet ligger Energihamnen där flera aktörer bedriver verksamhet som ger upphov till verksamhetsbuller. Enligt bullerutredningen klaras Boverkets riktvärden för verksamhetsbuller. Miljöförvaltningen instämmer med det som står i bullerutredningen om att eventuellt lågfrekvent buller från fartyg i Energihamnen bör beaktas vid val av fasader och fönster i projekteringen av kvarteret Villebrådet och kvarteret Rådursstigen. Detta för att säkerställa att man uppfyller Folkhälsomyndighetens riktvärden för låga frekvenser, enligt de allmänna råden om buller inomhus. Övriga kvarter bedöms inte påverkas av lågfrekvent buller från Energihamnen.

Bostäder vid kvarteret Ljusbågen och kvarteret Jägmästarplan kommer att placeras i nära anslutning till Hjorthagens IP där det pågår idrottsverksamhet kl. 08–22 söndag till fredag samt kl. 08–20 på lördagar. Miljöförvaltningen instämmer med förslaget i bullerutredningen till planen att bostäder som ligger i nära anslutning till idrottsplatsen i kvarteret Ljusbågen samt kvarteret Jägmästarplan bör planeras så att minst hälften av bostadsrummen orienteras bort från idrottsplatsen. Uteplatser som ligger skyddat med avseende på både trafik- och idrottsbuller kommer enligt bullerutredningen att kunna anordnas utan åtgärder i dessa kvarter. Miljöförvaltningen instämmer dessutom i det som står i bullerutredningen om att val av fönster, fasad och uteluftsdon bör göras med hänsyn till idrottsbullret vid hus med fasad mot idrottsplatsen.

Anna Hadenius
Förvaltningschef
Miljöförvaltningen

Maria Svanholm
Avdelningschef
Miljöförvaltningen

Bilagor

Planhandlingarna finns att läsa här: [Bygg- och plantjänsten](#)